

Dette værk er downloadet fra Slægtsforskernes Bibliotek

Slægtsforskernes Bibliotek drives af foreningen Danske Slægtsforskere. Det er et privat special-bibliotek med værker, der er en del af vores fælles kulturarv omfattende slægts-, lokal- og personalhistorie.

Støt Slægtsforskernes Bibliotek – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug. Videre publicering og distribution uden for husstanden er ulovlig.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

BERETNING

OM

FREDERIKSBERG SKOLEVÆSEN

FOR AARET 1901—1902

FRA

SKOLEDIREKTØREN.

FREDERIKSBERG.

J. S. NIELSENS BOGTRYKKERI, NYVEJ 19.
1902.

Centers på Jørgen'ske Studiesamling
København V.

Børnetallet. Efter Uddrag af de Skolelister, som ledsager Mandtalslisterne, udgjorde det samlede Antal af Børn i skolepligtig Alder i Frederiksberg Kommune d. 31. December 1901: **10 602** (mod 10 447 Aaret før).

Heraf undervistes

i Skoler i København	1 351	(12,7 pCt.)
i Kommuneskolerne paa Frederiksberg	6 261	(59,1 pCt.)
i anerkendte Privatskoler paa Frederiksberg	2 702	(25,5 pCt.)
i Hjemmet og paa lignende Maade	277	(2,6 pCt.)
uden Undervisning var	11	(0,1 pCt.)

Af disse sidste var 8 syge.

Foruden de anførte 6 261 Børn fandtes der endvidere i Kommuneskolerne 296 Børn under 7 Aar og 217 Børn fra København, i alt 6 774, mod 6 547 d. 31. December 1900. (Omvendt søgtes de københavnske Kommuneskoler af 536 Børn, der var hjemmehørende paa Frederiksberg.) I Gennemsnit har der i afvigte Aars Sommerhalvaar været 6 701 og i Vinterhalvaaret 6 762 Børn i Kommuneskolerne.

I de to Skoler, i hvilke der gives Halvdagsundervisning (Skolerne paa Lampevej og Fuglevangsvej) fandtes d. 31. December 1901: 2 035 Børn (mod 2 012 Aaret før), og i de 5 Skoler med Hel-dagsundervisning (Skolerne paa Niels Ebbesens Vej, Godthaabsvej, Nylandsvej, Solbjergvej og Lollandsvej) 4 739 (mod 4 535 det fore-gaaende Aar).

Af- og Tilgangen ved de enkelte Skoler har stillet sig saaledes:

	Børnetal d. 1. April 1901	Tilgang					Afgang					Børnetal den 31. Marts 1902	Børnetal i Gennemsnit af Aaret	
		Fra Hjemmet	Fra off. Skoler paa Frb.	Fra andre off. Skoler	Fra priv. Skoler	I alt	Til off. Skoler paa Frb.	Til andre off. Skoler	Til priv. Skoler	Udskr. ved Slutn. af skolepl. Alder	Døde			I alt
Skolen paa Lampevej	1067	145	78	118	7	348	22	119	14	84	3	242	1173	1189
Skolen paa Fuglevangsvej	780	85	46	104	7	242	15	75	5	61	5	161	861	863
Skolen paa Niels Ebbesens Vej	888	136	10	58	15	219	29	49	7	94	1	180	927	917
Skolen paa Godthaabsvej	810	156	10	92	11	269	55	59	16	62	1	193	886	892
Skolen paa Nylandsvej	808	159	38	59	21	277	22	63	25	53	6	169	916	918
Skolen paa Solbjærgvej	880	136	10	52	18	216	20	52	8	57	1	138	958	960
Skolen paa Lollandsvej	910	172	6	64	12	254	35	80	8	13	7	143	1021	994
	6143	989	198	547	91	1825	198	497	83	424	24	1226	6742	6733

Skolebygningerne. For et særlig bevilget Beløb blev der i Tagetagen paa Solbjærgvejens Skole foretaget en Udvidelse af de to derværende Stuer, som benyttes til Sløjd- og Tegneundervisning, og tillige sammesteds indrettet Lokale til et nyt Skolekøkken. Monteringen af dette blev dog udsat, indtil en Udvidelse af den bestaaende Undervisning i kvindelig Husgerning viser sig nødvendig. En Række større Vedligeholdelsesarbejder er foretaget i de forskellige Skolebygninger især ved Varme- og Badeapparaterne samt Ventilationsovnene, ligesom en Del Gulve i Skolestuerne blev fornyede. Ved Skoleaarets Slutning blev saavel Skoledirektørens som de enkelte Skolers Kontorer forsynede med Telefon. For Tiden raader Skolevæsenet over følgende Undervisningslokaler: 152 almindelige Skolestuer, 8 Tegnestuer, 3 Sløjdlokaler, 3 Skolekøkkener og 7 Gymnastiksale.

Klasse- og Timetal samt Børnetal pr. Klasse. Antallet af Klasser og Undervisningstimer ved de enkelte Skoler var følgende:

	Sommerhalvaaret						Vinterhalvaaret					
	Klasser					Timer	Klasser					Timer
	å 34 T.	å 30 T.	å 26 T.	å 27 T.	å 24 T.		å 34 T.	å 30 T.	å 26 T.	å 27 T.	å 24 T.	
Skolen paa Lampevej	"	12	3	19	5	1077	"	11	3	19	7	1095
— — Fuglevangsvej	"	9	4	12	4	802	"	8	4	13	5	823
— — Niels Ebbes. Vej	15	11	"	"	4	936	15	11	"	"	6	984
— — Godthaabsvej	14	8	"	1	6	887	14	7	"	1	8	905
— — Nylandsvej	15	10	"	"	5	930	15	9	"	"	7	948
— — Solbjergvej	13	13	"	"	5	952	13	12	"	"	7	970
— — Løllandsvej	18	8	"	"	6	996	18	8	"	"	9	1068
	75	71	7	32	35	6580	75	66	7	33	49	6793
	220 Klasser.						230 Klasser.					

Altsaa har hver Klasse i Sommerhalvaaret faaet 29,9 Timers Undervisning i Gennemsnit og i Vinterhalvaaret 29,5 Timer.

Børnetallet pr. Klasse var i Gennemsnit for Sommerhalvaaret 30,5 og for Vinterhalvaaret 29,4.

I de 3 Hjælpeklasser for forsinkede Børn, der ordentligvis kun skal have halvt saa mange Elever som de øvrige Klasser, fandtes ved Skoleaarets Begyndelse 43 Børn. Tilgangen var 17, deraf 12 fra andre Klasser, og Afgang 12, deraf 3 konfirmerede og 3 til normale Klasser, saa at Skoleaaret sluttede med 48 Børn. Af disse overgik efter sidste Aarsprøve 12 til normale Klasser.

Børnetallets Fordeling mellem de enkelte Klasser stillede sig saaledes ved Midten af Skoleaaret:

	Halvdagsskoler	Heldagsskoler
Afgangskl.		150 o: 3,2 pCt.
6. Klasse	211 o: 10,3 pCt.	595 12,8 pCt.

	Halvdagsskoler		Heldagsskoler	
5. Klasse	371	18,0 pCt.	805	17,3 pCt.
Konfirmandkl.	134	6,5 pCt.		
4. Klasse	408	19,8 pCt.	663	14,3 pCt.
3. Klasse	353	17,2 pCt.	799	17,3 pCt.
2. Klasse	287	13,9 pCt.	764	16,5 pCt.
1. Klasse	294	14,3 pCt.	860	18,6 pCt.

Og Gennemsnitsalderen for Børnene i hver Klasse var samtidig:

	Halvdagsskoler		Heldagsskoler	
Afgangskl.			14,1	Aar
6. Klasse	13,7	Aar	13,4	—
5. Klasse	12,7	—	12,2	—
Konfirmandkl.	13,4	—		
4. Klasse	11,5	—	11,1	—
3. Klasse	10,2	—	9,9	—
2. Klasse	8,7	—	8,7	—
1. Klasse	7,6	—	7,5	—

Det Antal Børn, som forlod Skolen ved Slutningen af den skolepligtige Alder, blev udskrevet fra følgende Klasser:

	Halvdagsskoler		Heldagsskoler	
Afgangskl.			27,3	pCt.
6. Klasse	53,2	pCt.	56,8	pCt.
5. Klasse	24,2	pCt.	15,9	pCt.
4. og Konfirmandkl.	22,6	pCt.		

Nogle enkelte Børn i Afgangsklasserne var dog overførte fra Halvdagsskolernes 6te Klasser.

Undervisningen. Sløjdundervisningen, som fra 1. April 1901 indordnedes i Rækken af de obligatoriske Fag, blev meddelt alle 5te, 6te og Afgangs-Drengklasser. Paagældende Børn fra de forskellige Skoler fordeltes mellem de 3 Sløjdlokaler i Solbjergvejens, Godthaabsvejens og Fuglevangvejens Skoler, hvor Undervisningen blev givet henholdsvis af Lærerne C. Andersen, K. Petersen og V. Ziebe, der alle har faaet Uddannelse i dette Fag ved „Dansk Sløjdlærerskole“ og bestaaet sammes Afgangsprøve.

Tegneundervisningen i de 3 ældste Pigeklasser, der ligeledes tog sin Begyndelse Foraaret 1901, er meddelt af Lærerinder, som har gennemgaaet Statens Lærerkursus for dette Fags Vedkommende.

Foruden det Kursus i kvindelig Husgerning, der siden April 1897 gives af Økonoma Frk. A. Hansen i det ældre Skolekøkken paa Sindshvilevej i de 9 Maaneder (April—December), i hvilke dette ikke benyttes til at tillave Middagsmad til Børnenes Vinterbespisning, er der fra 1. April 1901 oprettet et andet Kursus i dette Fag i det Skolekøkken, som i Sommeren 1900 indrettedes i Fuglevangsvejens Skoles Tagetage. Ved at fordele Børnene fra de forskellige Skoler mellem de to Køkkener er det blevet muligt i større Omfang end hidtil at imødekomme Forældrenes Ønsker om, at deres Døtre faa lært Begyndelsesgrundene i Madlavning. I Overensstemmelse med den tidligere Praksis indrettedes i det nye Køkken 3 Formiddags- og 3 Eftermiddagshold, hvert paa henved 20 Elever, med 2 Halvdages Undervisning om Ugen, og her kunde Undervisningen fortsættes til Skoleaarets Slutning. Hvert Hold fik 77 Undervisningsdage. Formiddagsholdet undervistes af Frk. C. Nielsen, Eftermiddagsholdet af Frk. I. Wunsch, begge eksaminerede Lærerinder, der har gennemgaaet Statens Kursus for Lærerinder i Husgeruing. I alt fik i afvigte Aar 227 Piger Undervisning i begge Skolekøkkener. Udgiften ved Driften af Køkkenet paa Sindshvilevej udgjorde 1 040 Kr. 35 Øre og ved Køkkenet paa Fuglevangsvej 1 318 Kr. 03 Øre. Heri fragaar Børnenes Bidrag, henholdsvis 483 Kr. 30 Øre og 640 Kr. 25 Øre, saa at Kommunens Tilskud ialt bliver 1 234 Kr. 83 Øre eller ca. 5½ Kr. pr. Barn (foruden Lærerindeløn og Brændsel).

Medens de ovenfor nævnte 48 mere eller mindre retarderede Børn har været anbragt i 3 Hjelpeklasser i selve Skolerne, har Skolevæsenet betalt for Undervisningen af 3 abnorme Børn i Aandssvageanstalten paa Gl. Bakkehus og for 2 svagtbegavede og tungthørende Børn i en Døvstummeskole. 1 Barn har gennemgaaet et Helbredelseskursus paa „Statens Institut for Talelidende“.

Fra Børnenes Bogsamlinger, der tilsammen tæller 4 673 Bind, er der sket 18 782 Udlaan til 1 928 Børn. Disse har bidraget 330 Kr. 10 Øre, Kommunen 700 Kr.

De kommunale Fortsættelseskursus for unge Mænd og Kvinder indtil 20 Aars Alderen, der oprettedes i Efteraaret 1900, havde deres andet Undervisningshalvaar fra 1ste Oktober 1901 til Udgangen af April 1902. Der meldte sig til denne Undervisning 319 Elever, 118 Mænd og 201 Kvinder (mod 356 Aaret forud), af hvilke 4, der ønskede Matematik og Naturlære, straks gik bort, da der af Hensyn til de faa Ansøgere ikke oprettedes Kursus i disse Fag. Af de resterende 315 undlod 28 at møde, saa at Undervisningen begyndte med 287, 102 Mænd og 185 Kvinder, fordelte paa 16 Hold: Almindeligt Kursus i Dansk, Skrivning og Regning 5 (2 for Mænd og 3 for Kvinder), Tysk 4 (2 for Mænd og 2 for Kvinder), Engelsk 4 (2 for Mænd og 2 for Kvinder) og Bogføring 3 (udelukkende for Kvinder). I de 3 sidstnævnte Fag skiltes de viderekomne fra Begynderne. Over de Elever, der meldte sig til Bogføring, blev der før Undervisningens Begyndelse holdt en Prøve, for at man kunde forvise sig om, at de besad tilstrækkelig Færdighed i elementær Regning, hvis ikke, henvistes de til et almindeligt Kursus. Elevantallet gik ligesom forrige Aar stadig nedad i Vinterens Løb, saa at det ved Slutningen af hver af de 6 Maaneder udgjorde henholdsvis 280, 270, 264, 243, 227 og 215. Afgangen udgjorde i det hele 25 pCt. (mod 33 forrige Aar). Af Mændene afgik 31 pCt., af Kvinderne 22 pCt. (mod henholdsvis 43 og 25 pCt. Aaret før). 55 Elever havde deltaget i første Aars Fortsættelseskursus, deraf 22 i samme Fag som sidste Vinter.

Undervisningen fandt Sted i Lampevejens, Fuglevangsvejens og Solbjærgvejens Skoler og besørgedes af 23 Lærere og Lærerinder, af hvilke 15 var ansatte ved Kommuneskolerne. 16 af dem havde undervist Aaret før ved disse Kursus. Ved hver Skole honoreredes desuden en Lærer for at føre Tilsyn med Skolebesøg m. m. Alle Undervisningsmidler leveredes gratis. Hvert Hold havde 3 Undervisningsaftener om Ugen fra Kl. 7 $\frac{1}{2}$ til 9 $\frac{1}{2}$. Med Fradrag af Ferierne faldt der 66 Undervisningsaftener paa et Hold. Forsømmelserne, udtrykte i pCt. af Skoledagene, udgjorde for Mænd 8,4 og efter Fradrag af Sygdom 5,0 (forrige Aar 12,6 og 8,8), for Kvinder 7,1 og efter Fradrag af Sygdom 3,3 (forrige Aar 8,4 og 3,8). Der var altsaa betydelig Fremgang i Skolebesøgets Stadighed, især for Mændenes Vedkommende, om end de unge Piger vedvarende udmærker sig ved stadigere Skolebesøg. Betegnende i saa Henseende er det, at i Bogføring, der alene søgtes af Kvinder, var Forsømmelserne kun 2 pCt. Som bemærket forrige Aar skyldes dette

ikke alene den større Flid og Udholdenhed, der som Regel findes hos de unge Piger, men tillige den Omstændighed, at medens 95 pCt. af de unge Mænd var anbragt i Haandværk, Forretning eller ved andet Arbejde, var dette kun Tilfældet med 43 pCt. af Pigerne. Af samme Aarsag savnede en stor Del af de unge Mænd den fornødne Tid til Hjemmearbejde, hvilket nødvendigvis maatte faa Indflydelse paa deres Fremgang. Opførselen var for begge Køns Vedkommende tilfredsstillende.

Elevernes Sysselsættelse og Forældrenes Livsstilling fremgaar af følgende Oversigt (i pCt. af Antallet).

	Elevernes Sysselsættelse.						Forældrenes Livsstilling.					
	Haandværk (Haandarbejde)	Kontorarbejde	Handel	Bygang (Tjenesteyvende)	Andet Arbejde	Uden fast Sysselsættelse	Haandværkere	Handlende	I Kommunens el. Statens Tjeneste	Arbmd.	Enker	Anden Livsstilling
Mænd	45,0	8,4	25,3	3,9	12,4	5,0	45,3	9,8	11,4	22,2	3,9	7,4
Kvinder	10,3	2,3	8,0	19,2	3,5	56,7	44,6	11,1	10,5	13,2	10,6	10,0

Af de Elever, som mødte den 1. Oktober, fik 32 Friplads (forrige Aar 45), medens de øvrige 255 hver betalte 3 Kr. i Skolepenge.

Udgifterne stillede sig saaledes: Lønninger 3 540 Kr., Undervisningsmidler 1 584 Kr., Annoncer, Tryksager og Porto 194 Kr., Rengøring 144 Kr. — ialt 5 462 Kr. Efter Fradrag af Elevernes Kontingent kommer der 4 697 Kr. til Udgift for Kommunen.

I Sammenligning med Aaret forud var der vel færre Elever paa disse Kursus, men Afgangen var mindre, Skolebesøget stadigere, og en større Del af Eleverne betalte Kontingent, saa at der var mere Fasthed i Arbejdet, om dette end fremdeles foregaar under Forhold, der i flere Henseender er mindre gunstige for Opnaaelsen af et godt Resultat.

Den af Kommunen støttede tekniske Skole for Haandværksslærlinge, som har Lokaler i Skolen paa Lollandsvej, talte sidste Vinter 180 Elever i 7 Klasser. Dens Indtægter udgjorde: Skolepenge 1 488 Kr., af Staten 1 100 Kr. og af Kommunen 700 Kr. foruden Lokale og Belysning.

Skolebesøget. Der er i afvigte Aar undervist 241 Dage.

Skoleforsømmelserne, fordelte paa hele Børnetallet og beregnede i Procent af de skolepligtige Dage, har udgjort:

	I alt	Efter Fradrag af Sygdom
Skolen paa Lampevej	5,1	0,6
Skolen paa Fuglevangsvej	4,7	0,4
Skolen paa Niels Ebbesens Vej:		
Heldagsklasser	3,8	0,3
Halvdagsklasser	4,4	0,3
Skolen paa Godthaabsvej:		
Heldagsklasser	4,7	0,5
Halvdagsklasser	5,3	0,4
Skolen paa Nylandsvej:		
Heldagsklasser	5,4	0,5
Halvdagsklasser	4,8	0,4
Skolen paa Solbjærgvej:		
Heldagsklasser	4,2	0,5
Halvdagsklasser	5,2	0,5
Skolen paa Lollandsvej:		
Heldagsklasser	4,0	0,4
Halvdagsklasser	4,4	0,4

I Skolebøder er der betalt 58 Kr. 96 Øre for 327 Dages Forsømmelser af 23 Børn.

Af den Sum til Flidsbelønninger, der siden forrige Aar opføres paa Skolevæsenets Budget med 2,000 Kr., uddeltes Belønninger til 170 Børn for stadig Skolegang, Flid og god Opførsel. Desuden har 2 Dreng faaet Justitsraad Priemes og Hustrus Legat (100 Kr.), 1 Pige Docent N. J. Fjords Legat (42 Kr.) og 1 Dreng Enkefru P. M. Schulstads Legat (35 Kr.).

Af følgende Oversigt fremgaar Antallet og Fordelingen af de Skolebørn, som den 1. Maj d. A. var sysselsatte med Arbejde uden for Hjemmet:

	Antal Skolebørn			Procent af Skolebørn		
	Fabrik- arbejde	Byærinder og lign.	I alt	Fabrik- arbejde	Byærinder og lign.	I alt
Halvdagsskolerne:						
Drengene	68	316	384	6,8	30,4	37,0
Piger	16	159	175	1,6	15,9	17,5
Heldagsskolerne:						
Drengene	27	338	365	1,1	13,9	15,0
Piger	7	138	145	0,3	6,0	6,3
	118	951	1 069	1,7	14,0	15,7

Ved de herværende Mælkeforsyninger havde 156 Drengene fra Frederiksberg Kommuneskoler Arbejde.

I Anledning af at Lov af 11. April 1901 om Arbejde i Fabrikker og dermed ligestillede Virksomheder indeholder Bestemmelse om, at for visse Arter af Erhverv, som ikke falder ind under de industrielle Virksomheder, Loven i første Række omfatter, kan Anvendelsen af Børn, som ikke er lovlig udskrevne af Skolen, enten indskrænkes eller ganske forbydes, fremsatte Skolekommissionen — efter at have overvejet Sagen i flere Møder — under 30. December 1901 et Forslag til Kommunalbestyrelsen om at indgaa med Forestilling til Indenrigsministeriet om, at Anvendelse af skolepligtige Børn til Arbejde i Mælkeforsyninger ganske forbydes her i Kommunen eller subsidiært, at dette Børnearbejde undergives de indskrænkende Bestemmelser med Hensyn til Børnenes Alder og daglige Arbejdstid, som i ovennævnte Lov er fastsat for de Virksomheder, der hører under Arbejds- og Fabriktilsynet. Ved Samarbejde mellem det af Frederiksberg Kommunalbestyrelse d. 20. Januar 1902 i denne Sag nedsatte Udvalg og et af Københavns Borgerrepræsentation i et lignende Øjemed nedsat Udvalg fremkom der — efter at Ministeriet havde fortolket paagældende Lovbestemmelse saaledes, at det ordentligvis ikke kan forbydes at anvende skolepligtige Børn over 12 Aar til erhvervs-mæssigt Arbejde, og at Anvendelsen af saadanne Børn ikke kan indskrænkes udover, hvad der i saa Henseende er fastsat i den nye Fabriklovs § 9 — et Forslag til en for de to Kommuner fælles Vedtægt angaaende Børns Arbejde uden for Fabrikker, ikke blot ved Mælkeforsyninger, men ogsaa ved Ombæring af andre Varer, Medhjælp paa Beværtnings- og Forlystelsessteder samt Udøvelse af Handelsvirksomhed. Dette Forslag har dog endnu ikke opnaaet Stadfæstelse af Ministeriet.

Børnenes Opførsel giver kun Anledning til følgende Bemærkninger. Skolernes Internater har været benyttede i 64 Dage til Anbringelse af skulkende eller vagabonderende Børn. Ved Aarets Begyndelse var 7 Dreng anbragt paa Landerupgaard Opdragelsesanstalt for Skolevæsenets Regning. 2 af disse afgik i Aarets Løb, og ingen nye bortsendtes, uagtet et Par Børn ved slet Opførsel kvalificerede sig dertil; men Bortsendelsen strandede ligesom i enkelte tidligere Tilfælde paa Forældrenes Modstand.

Sundhedsforhold m. m. I Skolernes 3 Badeanstalter er der tilsammen givet 66 039 Brusebade til Børn fra samtlige Skoler. Af Drengklasserne har i de enkelte Skoler fra 77 til 93 pCt. og af Pige-klasserne fra 65 til 88 pCt. af Børnene benyttet Skolernes Badeanstalter. I Gennemsnit har hvert af de badende Børn faaet 14 Bade i Løbet af Aaret.

Det Antal Børn her i Kommunen, som ved Indrømmelse fra Befordringsautoriteterne fik fri Rejse med Jernbaner og Dampskibe til Udflugter i Sommerferien 1901, udgjorde 2 775.

Heri var indbefattet 70 kirtelsyge Børn, som anbragtes ved Sjællands Nordkyst i Sommerferien for de paa Skolevæsenets Budget i dette Øjemed bevilgede Midler (56) samt ved Understøttelse af Fru Kines Legat (12) og for Fattigvæsenets Regning (2).

Indtægterne af Skolens særlige Fond, der nu kun bestaar af Skolebøder og Renter af Fondens Kapital, anvendtes i afvigte Aar første Gang efter deres nye Bestemmelse til at støtte Skolerejser med de ældste Klasser, især til Steder med historiske Minder. Der foretoges 38 Udflugter (til Kronborg, Frederiksborg, Roskilde, Sorø og Jægerspris) med 1 004 Børn, hvilket var 80 pCt. af paagældende Halvdagsklassers og 88 pCt. af Heldagsklassernes Børnetal. De øvrige Børn i disse Klasser forhindredes ved Fabrikarbejde og Bygang i at deltage i Udflugterne. Skolens Tilskud var 243 Kr. 75 Øre eller 6 Kr. 41 Øre pr. Klasse.

Bespisningen af trængende Skolebørn med Middagsmad i Vintermaanederne er foregaaet paa samme Maade som i de 5 foregaaende Vintre. De frivillige Bidrag er alene anvendt til Indkøb af Fødevarerne, medens Kommunen har afholdt Udgifterne til Madens Tillavning i Køk-

kenet paa Sindshvilevej og Transport til Skolerne. Der blev i sidste Vinter bespist ca. 1 370 Børn 3 Dage om Ugen, og i de 55 Dage, Bespisningen varede (13. Januar—18. Marts), udleveredes 38 370 Portioner, som kostede i alt 4 835 Kr. 45 Øre eller 12,6 Øre pr. Portion. Af de 5 089 Kr. 45 Øre, som indkom til Bespisningen fra Kommunens Beboere, var et Beløb af 1 868 Kr. 93 Øre fra 17 af de herværende Privatskoler.

De 3 Skolelæger har i det forløbne Aar aflagt et Besøg hver Uge i de dem tildelte Skoler paa en forud bestemt Tid for at undersøge de Børn, der fremstilledes for dem, og give Raad angaaende de hygiejniske og sanitære Forhold ved Skolerne. Deres Virksomhed er blevet nærmere ordnet ved en Instruks. Skoletandlægen, der møder 2 Dage om Ugen skiftevis paa alle Skolerne, har i afvigte Aar behandlet 225 Børn i Lampevejens, 404 i Fuglevangsvejens, 250 i Niels Ebbesens Vejs, 421 i Godthaabsvejens, 282 i Nylandsvejens, 293 i Solbjærgvejens og 290 i Lollandsvejens Skole, ialt 2 165 Børn mod 2 936 Aaret før.

Lærerpersonalet har i afvigte Aar undergaaet følgende Forandringer. Lærerinde Frk. J. Zeuthen afgik ved Døden, og Lærer Joh. Petersen samt Lærerinde Frk. J. Steenstrup entledigedes efter Ansøgning. Time-lærerne H. C. Christensen og A. Saunte fik anden Ansættelse, og Gymnastiklærerinde Frk. S. Kornbech opgav sin Plads paa Grund af Indtrædelse i Ægteskab. 3 faste Lærer- og 6 faste Lærerindepladser oprettedes, og 13 nye Timelærere og Timelærerinder antoges, dels til nye Klasser og dels til Erstatning for de afgaaede.

Den 1. April 1902 talte Lærerpersonalet 213 Personer. Af disse var

74 fast ansatte Lærere
90 - — Lærerinder
16 Timelærere
33 Timelærerinder
<hr/> 213.

Desuden fungerer der en fast Vikar ved hver Skole.

5 af Timelærerne og 4 af Timelærerinderne underviser udelukkende i Gymnastik.

Ved Skolevæsenet fungerer endvidere 1 Økonoma (tillige Lærerinde i kvindelig Husgerning), 7 Skolebetjente, 1 Bademester og 2 Badekonere.

I afvigte Aar besørgedes Undervisningen saaledes:

	Ved Lærere.	Ved Lærerinder.
I Sommerhalvaaret	3 066 Timer	3 514 Timer.
I Vinterhalvaaret	3 102 —	3 691 —

Paa Grund af Sygdom blandt Lærerpersonalet har Skolevæsenet i samme Aar afholdt Udgiften til Vikariat i følgende Omfang:

For Lærere	For Lærerinder	I alt
3 614 Timer	6 911 Timer	10 525 Timer,

hvilket udgør 2,9 pCt. af Lærernes og 4,8 pCt. af Lærerindernes samlede Timetal. (Til Sammenligning kan anføres, at i 1901—02 udgjorde de tilsvarende Tal henholdsvis 5,4 og 5,3, i 1900—1901 4,3 og 5,6).

Angaaende Forstaaelsen af § 27 i Lov af 24 Marts 1899, hvorefter Skolefonden er pligtig til i mindst 6 Maaneder at udrede Halvdelen af den Vikarudgift, som foraarsages derved, at en Lærer eller en Lærerinde paa Grund af Sygdom eller af anden den vedkommende utilregnelig Aarsag er ude af Stand til at besørge den ham eller hende paa-hvilende Undervisning eller Dele af denne, har Ministeriet i Skrivelse af 8. Oktober 1901 erklæret, at denne Bestemmelse ogsaa omfatter Time-lærere i normeret Plads, og i Skrivelse af 20. December s. A., at de i nævnte § nævnte 6 Maaneder maa forstaaes som 6 Kalendermaaneder, medens Ministeriet ikke finder Anledning til at udtale sig om, hvorvidt man i Overensstemmelse med tidligere Praksis her ved Skolevæsenet er berettiget til ved Beregningen af Vikartilskuddet af Skolefonden at sammenlægge flere Tidsrum, i hvilke en Lærer har været syg, indtil de udgør 6 Maaneder, og ligeledes til at lade den her omhandlede Begunstigelse gælde for hvert Aar, saaledes at man med et nyt Aar begynder paa ny Regning. Ministeriet henviser til at lade ethvert af de foreliggende Tilfælde afgøre af Skoleraadet, hvis Afgørelse da eventuelt kan forelægges Ministeriet, saafremt vedkommende Lærer maatte finde sig brøsthølden ved Raadets Beslutning.

Da Skoleraadet som Betingelse for at deltage i Vikarudgiften har stillet Fordring om, at der forevises Skolekommissionen behørig Attest — i Sygdomstilfælde fra en Læge — for at vedkommende paa Grund af Sygdom eller anden utilregnelig Aarsag har været ude af Stand til at besørge sin Undervisning i de anførte Tidsrum, har Skolekommissionen besluttet, at der for hvert Sygdomstilfælde udover 2 Dage skal præsteres Lægeattest, og ligesaa hvis Sygdomstilfælde paa 1 à 2 Dage jævnlig gentager sig.

Lærerpersonalets Bogsamlinger talte ved Aarets Slutning 1 264 Bind.

Lærerlømingerne. Den 1. April 1902 fordelte det fast ansatte Lærerpersone sig saaledes paa de forskellige Lønningstrin:

Skoleinspektørerne:

6 à 3 600 Kr.	} foruden Bolig, Brændsel og Belysning.
1 à 3 400 —	

Overlærerne (for 30 Timer)

7 à 3 300 Kr.

Lærerne (for 36 Timer)

11 à 3 000 Kr.

7 à 2 700 —

11 à 2 400 —

6 à 2 150 —

10 à 1 850 —

6 à 1 550 —

9 à 1 050 —

Lærerinderne (for 24 Timer)

20 à 1 650 Kr.

7 à 1 500 —

9 à 1 400 —

11 à 1 300 —

9 à 1 200 —

19 à 1 100 —

15 à 700 —

For Timeløn besørgedes:

1,949	Timer	à	60	Øre
216	—	à	70	„
86	—	à	80	„
72	—	à	90	„
24	—	à	100	„
30	—	à	110	„

Desuden oppebar Lærere (Lærerinder) for særlige Fagtimer et Tillæg af 15 Øre for 450 Timer.

Udgiften til Skolevæsenet har i afvigte Aar efter Fradrag af de Refusioner, der ydes af Foreninger og andre, som benytter Skolernes Lokaler, samt af en Brandskadeserstatning fra Landbygningernes Brandforsikring paa Grund af en Ildløs i Fuglevangsvejens Skole, udgjort 469 295 Kr. 78 Øre eller paa det nærmeste det budgetterede Beløb af 469 309 Kr. Paa flere af Reguskabets Konti har der været Besparelser, saaledes paa Lønningskontoen formedelst Afgang i Lærerpersonalet, paa Kontoen for Brændsel og Belysning paa Grund af de lavere Kulpriser og paa Kontoen for forsømte Børn, fordi Antallet af de paa Opdragelsesanstalter anbragte var nedadgaaende. Men disse Besparelser ophævedes fuldstændig ved en Række uforudsete Udgifter til Vedligeholdelsen af Skolebygningerne (nye Gulve, Reparationer af Bade- og Varmeapparater samt Ventilationsovne, Asfaltbelægning m. m.), der alle erklæredes nødvendige af Stadsingeniøren eller Bygningsinspektøren. Overhovedet vil Bygningsudgifterne vokse stærkere end før, efterhaanden som Skolebygningerne bliver ældre.

Af den anførte Udgift er der i Henhold til den nye Skolelovs § 32 refunderet Kommunen 44 946 Kr. som Statskassens Bidrag til Lærerlønningerne og ifølge samme Lovs § 27: 3 109 Kr. 50 Øre som Skolefondens Bidrag til Vikarudgiften. Herved synker Kommunens Udgift til Skolevæsenet til 421 240 Kr. 28 Øre, medens den kun var budgetteret til 420 009 Kr. Den Afgang i Lærerpersonalet, der har fremkaldt Nedgang i Lærerlønnens samlede Beløb, har nemlig ogsaa bevirket, at Statens Bidrag til denne Udgiftspost er blevet mindre end paaregnet. Fordeles Udgiften paa det gennemsnitlige Antal Børn i Kommuneskolerne (idet man ser bort fra, at Udgifterne til teknisk Skole, Fortsættelses-

kursus, Pensioner m. m. ikke vedrører de skolesøgende Børn), bliver den for hvert Barn 62 Kr. 18 Øre af Kommunen og 7 Kr. 9 Øre af Stat og Skolefond.

Privatskolernes Antal er i forrige Aar forøget med 1, Brønniche Hansens Pigeskole. Frk. Ph. Paludan-Müllers Pigeskole er overgaaet til Frk.n J. Leerbech og S. Milo. — Ved Slutningen af Aaret fandtes der følgende 37 anerkendte Privatskoler i Kommunen (foruden Privatundervisning i Børnehjem og andre Steder).

	Antal Elever		Fra Frederiksberg i skolepligtig Alder	
	Dr.	P.	Dr.	P.
A. Skoler for Dreng.				
Frederiksberg Latin- og Realskole, Hollændervej 5	363	”	226	”
Schneekloths Latin- og Realskole, Værnedamsvej 13	373	”	176	”
Slomanns Latin- og Realskole, Jakob Dannefærds Vej 3	290	”	127	”
—————				
L. Clausens Realskole, Aaboulevard 21	65	”	37	”
Frederiksberg Realskole, Frederiksberg Allé 22 . . .	179	”	94	”
H. Gregersens Skole, H. C. Ørsteds Vej 65-67 . . .	191	”	110	”
V. Hammers Skole, Vodrofsvej 56	16	”	2	”
S. Nielsens Borger- og Realskole, Bredegade 6 . . .	109	”	68	”
Det danske Selskabs Skole, Forchhammers Vej . . .	210	”	89	”
—————				
J. M. Hertz's Skole, Philippavej 1	149	”	60	”
M. Lundings Skole, Amieivej 19	194	”	147	”
—————				
B. Skoler for Piger.				
Villakvarterets Døtreskole, Mynstersvej 5	”	120	”	108
Frk. M. Bobergs Skole, Carit Etlars Vej 10	5	53	”	29
Brønniche Hansens Skole, Amalievej 20	”	78	”	71
L. Clausens Skole, Aaboulevard 21	”	64	”	33

	Antal Elever		Fra Frederiksberg i skolepligtig Alder	
	Dr.	P.	Dr.	P.
Frk. Giersings Skole, Forhaabningsholms Allé 28. . .	"	21	"	13
Frk. Høgsbros Skole, H. C. Ørstedes Vej 68.	2	44	"	30
St. Josephs Søstrenes franske Skole, Frederiksberg Allé 17	"	77	"	50
Frk. M. Kruses Skole, Frederiksberg Allé 16.	"	332	"	194
Frk. Leerbechs og Frk. Milos Skole, H. C. Ørstedes Vej 7 B	"	160	"	110
Frk. P. Lønborgs Skole, Frederiksberg Allé 22.	"	190	"	65
Frk. D. Nielsens Skole, Allégade 35	"	99	"	91
Frk. E. Rasmussens Skole, Emilievej 6.	"	47	"	35
Frk. M. Rousings Skole, Madvigs Allé 16.	"	68	"	34
Frk. J. Sachmanns Skole, Allégade 6.	"	56	"	50
Frk. Schmidt-Phiseldecks og Frk. Tiemroths Skole, H. C. Ørstedes Vej 29.	"	113	"	83
Frk. M. Skoglunds Skole, Svanholmsvej 5.	"	35	"	32
J. H. Teisens Skole, Priemes Vej 3.	7	152	"	107
C. Skoler for Drengene og Piger.				
Billes Skole, H. C. Ørstedes Vej 69	98	51	54	16
Børnehjemmet „Godthaab“s Skole, Kongens Vej 4 .	72	17	71	15
Frederiksberg Borger- og Realskole, Gl. Kongevej 139	43	62	18	26
A. Langstedts Skole, Vodrofsvej 50 B.	119	89	41	38
St. Mariæ Skole, Boyesgade 3	87	110	24	22
Frk. H. Müllers Skole, Falkonerallé.	23	63	18	55
Frk. Pechüles Skole, Roskildevej 91.	6	28	1	7
Syvendedags-Adventisternes Skole, Margrethevej 5 .	8	13	4	6
Frkne. A. og N. Vendts Skole, Vinkelvej 3	27	29	7	8
	2636	2171	1374	1328